

Får de unge til å satse

Entreprenørskap kan læres. Jo tidligere man starter, jo bedre. Nå gjør Ungt Entreprenørskap en offensiv satsing overfor grunnskolene i Salten.

Prosjektleder Trine Kristensen er nyansatt i Ungt Entreprenørskap i Nordland, og skal arbeide mot grunnskolene i Salten. Innovasjonsprogram Salten støtter satsingen.

Lærerikt

- Vi har et mål om at bortimot hver tredje grunnskole i Salten skal ha elevbedrifter i løpet av skoleåret 2005/2006. Vi ønsker at minst 160 elever skal være aktivt involvert, sier hun.

I første omgang legges trykket på ungdomsskolene, men også elever på mellomtrinnet kan drive elevbedrift. Ungt Entreprenørskap arbeider også for flere ungdomsbedrifter i videregående skoler i Salten.

- Det er uhyre lærerikt å drive elevbedrift. Ekstra fint er det at så mange elevbedrifter - faktisk 40 prosent - ledes av jenter. Elevbedrift egner seg dessuten for både teoretisk sterke elever og for elever som sliter litt mer på skolen.

Distriktpolitikk

Gjennom arbeidet med elevbedrift lærer de unge å starte, drive og avvikle en bedrift, samtidig som de lærer mye om offentlig forvaltning og lokalt næringsliv.

- Distriktpolitisk er elevbedrift et fantastisk virkemiddel: De unge opplever at det går an å etablere egne arbeidsplasser og bli boende på hjemstedet, sier Trine Kristensen.

Ungdommene selv sier at de framfor alt lærer å samarbeide. De lærer også å se egne og andres styrker og svakheter, og å bruke disse på den rette måten.

- Vi vil vise de unge at det er lov å prøve. Arbeidet med elevbedrift/ungdomsbedrift er med på å senke terskelen for å starte noe eget. En fersk undersøkelse fra Nord-Trøndelag viser at 17 prosent av de som har deltatt i elevbedrift prøver å starte egen bedrift når de blir voksne. I befolkningen for øvrig er det bare sju

prosent som starter noe selv, sier Steve Hernes, daglig leder i Ungt Entreprenørskap Nordland.

Tilbud til alle

I grunnskolen driver de unge elevbedrift, på videregående skole heter det ungdomsbedrift, og ved universitet/høyskole heter det studentbedrift.

- Kan lærerne det de bør kunne for å rettlede elevene i entreprenørskap?

- Mange er flinke. Ikke minst finnes det dyktige ildsjeler. Men for å skape kontinuitet er det viktig å unngå at arbeidet blir personavhengig. Entreprenørskap er ikke noe som kommer i tillegg til den andre undervisningen, det skal integreres i alle fag. Det er ikke noe mål at alle elever skal drive bedrift, men alle skal ha et reelt tilbud om opplæring på dette feltet, sier Hernes og Kristensen.

Kan læres

Nyttige egenskaper å ha som bedriftsetablerer er vågemot, selvillit, evne til å tenke nytt, et bevisst forhold til risiko, vilje til å prøve og feile, evne til å ta konsekvenser av egne valg, kreativitet, evne

til å se muligheter og evne til å bygge og benytte nettverk.

- Men entreprenørskap kan læres, understreker Hernes og Kristensen.

Hernes legger til:

- Nordland fylkeskommune er fremst i landet til å tenke entreprenørskap gjennom hele utdanningsløpet.

TEKST/FOTO: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Trine Kristensen og Steve Hernes i Ungt Entreprenørskap oppfordrer skolene til å satse på elev- og ungdomsbedrifter.

Ungdomsbedriften MekSmurfan fra Saltdal videregående skole vant design- og teknologiprisen i årets NM for ungdomsbedrifter. Økonomisjef Ida Bredesen poserer foran scooterjerkken sammen med noen av kollegene i bedriften. Foto: Ungt Entreprenørskap

Det SPIRer på høgskolen

Bodø har et av landets sterkeste fagmiljøer på entreprenørskap. Nå har høgskolen fått egen idélab for studenter og ansatte som bærer på en forretningsidé.

Andreas Jürgensen er prosjektleder for SPIR Idélab, som ble offisielt åpnet av næringsminister Børge Brende 30. august. Prosjektlederen er forventningsfull til aktiviteten i laben.

- Snart kommer det til å syde og myldre her. Vi har tatt i bruk to tidligere klasserom og gjort dem om til et lokale med tolv arbeidsstasjoner. Her håper vi idérike folk vil samles til å sjabbe over en kopp kaffe, støtte og inspirere hverandre. Og selvsagt jobbe med forretningsidéer som det kan bli butikk av. Er det noe Nordland trenger, er det nyetableringer, sier Jürgensen.

Det sterke fagmiljøet på entreprenørskap er bygd opp rundt Handelshøgskolen i Bodø og Kunnskapsparken Bodø. Idélaben kommer til å arbeide på tre fronter: Lokalene med mobile kontorplasser er bare én av dem. I tillegg kommer laben til å tilby kurs, samt veilede de som vil arbeide videre med en forretningsidé.

- Jeg håper SPIR kan bidra til å senke terskelen og få fram det positive ved å starte egen bedrift. Ikke alt skal være så dødsstøt, poengterer han.

Under Forskningsdagene i månedskiftet september/oktober arrangerer SPIR Idélab blant annet seminar med Sjur Dagestad, populær foredragsholder og professor i innovasjon. Han skal snakke om kreativitet. Harald Rønneberg – du vet, han på tv som stadig gjør ting han ikke kan – kommer også, for å snakke om å kaste seg uti det.

TEKST OG FOTO:
HANNE LØKÅS
VEIGÅRD

Snart vil det syde og myldre i SPIR idélab, tror prosjektleder Andreas Jürgensen.

Ikke noe hokus pokus

- Alt kan etableres, og hvem som helst kan etablere. Forutsetningen er at du virkelig vil og vet det du trenger å vite. Det mener Inger Karin Larsen, som kommer til Bodø og Meløy for å motivere kommende gründere.

Inger Karin Larsen har arbeidet med etablerere i 25 år. Hun snakker derfor av erfaring når hun hevder at det ikke kreves spesielle personlige egenskaper.

- Det aller viktigste er at man virkelig har lyst til å starte og drive noe eget. Man må vite at det dreier seg om arbeid, arbeid og arbeid, sier hun. Hun skynder seg å legge til:
- Samtidig er det viktig å sørge for balanse i livet, slik at ikke alt dreier seg om jobb. Å drive egen virksomhet gir frihet og fleksibilitet, og kan være veldig kjekt, sier hun.

Kurs

Meløy Næringsutvikling og Team Bodø skal gjennomføre en etablereropplæring med oppstart i høst.

Inger Karin Larsen kommer til Meløy 26. og 27. september, og til Bodø 3. og 4. oktober for å inspirere og informere om hvordan det er å starte og drive egen bedrift.

- Gjennom ulike øvelser skal deltakerne kartlegge egne styrker og svakheter, og finne ut om det virkelig er dette de vil. Fra tidligere kurs vet vi at noen er så tidlig i etablererprosessen at de

ikke er modne for etablererkurs. Andre er overmodne og klare til å gå rett på selve etableringen. Vi vil finne ut hvem som kan være klar til å gjennomføre en etablereropplæring i denne omgang, sier Larsen.

Etter de innledende ettermiddagssamlingene med Inger Karin Larsen, kan deltakerne søke på et mer omfattende etablererkurs. Det skal gjennomføres med flere samlinger i perioden oktober til april, og er bevisst lagt til helger og ettermiddager, for dem som vil kombinere etablererkurset med ordinær jobb.

Kan læres

De innledende samlingene er åpne for hvem som helst, også for folk utenfor Meløy og Bodø.

- Dette kan være nyttig for mange, ikke bare de som har en ferdig forretningsidé. Kanskje har du bare et vagt ønske om en forandring, og har lekt med tanken på å starte noe for deg selv, sier hun.

Hun understreker at entreprenørskap kan læres, for eksempel gjennom etablererkurs.

- Dette er virkelig ikke noe hokus pokus som bare noen få utvalgte kan klare. Jeg har to voksne barn. De har hele tiden visst at dersom det ikke finnes en jobb for dem, kan de skape noe selv. Det har stilt dem veldig fritt i forhold til å velge den utdannelsen de hadde lyst til. Begge har faktisk etablert egne bedrifter, sier hun.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD

Støtte til gode prosjekter

Salten-bedrifter som har gode utviklingsprosjekter kan oppnå max støtte fra Innovasjon Norge og Innovasjonsprogram Salten.

Innovasjonsprogram Salten forvalter pengene som skal kompensere for bortfalt RDA (regional differensiert arbeidsgiveravgift). Noen av pengene blir nå kanalisert ut til berørte bedrifter via Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge kan dermed gi en ekstra slump til nyskapende utviklingsprosjekter i bedrifter fra Salten som er rammet av RDA-omleggingen. Pengene kommer i tillegg til vanlig støtte fra Innovasjon Norge, slik at bedrifter kan få maksimal lovlig støtte innenfor EØS-reglene ved å søke ett sted.

- Vi er på jakt etter innovative prosjekter som skaper noe varig for framtida. Prosjekter som har det lille ekstra, sier Stine Estensen, rådgiver i Innovasjon Norge.

Framtidsrettede arbeidsplasser, nye produkter og nye markeder er noen av stikkordene som nevnes når man skal forklare hva som kjennetegner et godt prosjekt. Foreløpig er det satt av fem millioner kroner fra RDA-potten som skal benyttes til tilleggsfinansiering utover det Innovasjon Norge gir på ordinære vilkår. Søknader behandles fortløpende.

i Innovasjonsprogram Salten har støttet en rekke prosjekt som skal bidra til flere etableringer i regionen, på kort og lang sikt. Ved denne utgivelsen presenteres satsningen på unge og entreprenørskap spesielt.

Tilskudd for lærling

Alle private bedrifter i Salten får 20.000 kroner ekstra pr. år for å ha en lærling ansatt. Innovasjonsprogram Salten har øremerket fire millioner kroner til dette formålet i 2005.

I tillegg til å hjelpe ungdom med å slutføre en utdanning som krever læretid, er det et viktig poeng å ta vare på ungdom slik at de ikke forsvinner ut av regionen for å få sin praksis.

- Tilskuddet på 20.000 kroner gjelder bare private virksomheter. Vi oppfordrer likevel kommuner og andre offentlige instanser til å ta imot lærlinger. Unge er en ressurs i hvert lokalsamfunn. Det er uheldig at ungdom må flytte ut av regionen, når vi vet at de fleste kommunene i Salten sliter med fraflytting og negativ befolkningsutvikling, sier Heidi Øyvann, daglig leder i Innovasjonsprogram Salten.

Ordningen gjelder for 2005 og 2006. For å bli godkjent opplæringsbedrift må bedriften kunne gi den opplæringen som er fastsatt i fagets læreplan. Lærebedriften må ha en faglig kvalifisert person som er ansvarlig for opplæringen.

Bredbånd til «alle»

Fra 26. september får 30 bygder i Salten bredbånd. Pådriver har vært Salten Regionråd.

- Vi ønsket oss motorvei til kjerrevei-pris, og fikk det nesten, sier prosjektleder Ole-Petter Nybakk, til daglig rådmann i Beiarn kommune. Straks er bredbånd-tilknytning (ADSL) en realitet i hele Salten. Leverandører er UMOE IKT i samarbeid med Monet.

- Bredbånd er for lengst på plass i byer og tettsteder. Det har gått atskillig tregere i bygdene. For et par år siden var bedrifter i bygdenorge lunkne til bredbånd. De mente dette ikke var viktig for dem. I dag er holdningen en helt annen. Bredbånd er blitt en selvsagt del av infrastrukturen, og noe "alle" trenger, sier Nybakk. 30 bygder spredt over hele Salten får nå bredbånd. Utbyggingen fortsetter hvis behovet melder seg.

- Avtalen sier at videre utbygging skal skje når minst to enheter etterspør tjenesten. Én enhet er definert som enten en bedrift eller to kommunale bygg, alternativt fire private husstander, opplyser han. Nybakk ber folk ta kontakt med egen kommune for mer informasjon.

På kalender`n

23. september til 2. oktober

Forskningsdagene markeres over hele landet. Flere spennende arrangementer på Høgskolen i Bodø. Les mer på www.forskningsdagene.no

26. september

Bredbånd fra UMOE/Monet er oppe og går i alle Salten-kommunene.

26. og 27. september

Motivasjonsseminar for etablerere i Meløy, med orientering om etablerer-opplæring. Les mer på www.mnu.no

26. til 30. september

Entreprenørskapsuka. Les mer på www.ue.no

27. september

Dagsseminar om Newton Center. Les mer på www.newton.nu

29. september

Miniseminar for RDA-bedrifter i Bodø. Les mer på www.bnf.no

3. og 4. oktober

Motivasjonsseminar for etablerere i Bodø med orientering om etablereropplæring. Les mer på www.team-bodo.no

11. oktober

Virkemiddelseminar i Meløy. Les mer på www.mnu.no

9. til 12. november

Inovus - nasjonal entreprenørskapsfestival i Bodø Spektrum. Målgruppe: ungdom som drømmer om å starte egen bedrift, og alle som vil stimulere til entreprenørskap blant barn og unge. Les mer på www.inovus.no

innsats

Nyhetsbrev fra Innovasjonsprogram Salten - nr. 1 - 2005

Utgever: Innovasjonsprogram Salten

Redaktør: Daglig leder Heidi Øyvann

Adresse

Postboks 915/Prinsens gate 113 a
8001 Bodø
Telefon 755 48 600
Telefaks 755 48 601
www.salten.no/innovasjon

Grafisk produksjon: Bright ID AS

Trykk: Forretningstrykk AS

Forsideillustrasjon: INOVUS/Kolbjørn Hoseth Larssen

Friskt mot og skapertrang

Festivalen for deg med friskt mot og skapertrang. Slik presenterer Inovus seg. I tre dager skal virkelysten tyte ut av Bodø Spektrum - med ungdommene i fokus.

Norge trenger nyskaping. Målet er å bli et av verdens beste land på oppfølging av barn og unge når det gjelder entreprenørskap.

- Nordland på sin side har som mål å bli landets beste fylke på entreprenørskap, og er allerede langt framme i løypa. Blant annet har fylkesrådet vedtatt en meget ambisiøs strategiplan for satsingen i Nordland. Hvis Nordland blir Norges beste, og Norge blir verdens beste... Ja, da kan jo hver enkelt lett regne ut hva Nordland blir, sier Beate Rotefoss med glimt i øyet.

Kanskje kommer...

Det er Rotefoss som holder orden på trådene som tll slutt skal veves sammen til happeningen Inovus. Den finner sted i Bodø Spektrum 9. til 12. november, og har en samlet prislapp på 3,4 millioner kroner. Nordland fylkeskommune og Kunnskapsparken Bodø er hovedarrangør. Innovasjonsprogram Salten har støttet arrangementet med 350.000 kroner.

Det meste av programmet er klart, og kanskje kommer kronprinsen for å åpne det hele.

- Inovus blir en nasjonal festival med fokus på entreprenørskap blant barn og ungdom, i utdanning og yrkesliv. Det foregår parallelle konferanser rettet mot

henholdsvis næringsliv, utdanningssektor og ungdommer. Selv om programmet er veldig spennende over hele linja, er jeg nok aller mest spent på ungdommenes Inovus, sier Rotefoss.

Lek og alvor

Ungdommene inviteres til nasjonal elevbedriftmesse og en aktivitetsløype som stimulerer egenskaper som entreprenører behøver. Unge gründere får også trening i å presentere sin idé for investorer, gjennom en metode kalt "seed forum". Det blir også teknologiturnering (First Lego League), entreprenørskapskonkurranse og badeland-disco.

- Skal vi få til vekst og utvikling i Norge, er det avgjørende å satse på de unge. Vi må gi dem kunnskap om det å utnytte kreativitet og være løsningsorientert, og gi dem noen verktøy for å starte bedrift, sier Rotefoss.

Snobber ned

Hun er opptatt av å snobbe ned entreprenørskapsbegrepet, og legger også vekt på de menneskelige sidene ved entreprenørskap.

- Entreprenørskap handler om kreativitet, lekenhet og stå-på-vilje. Man må se mulighetene, og gjøre noe med dem. Det finnes massevis av utnyttede forretningsidéer, sier hun.

Inovus 2005 er bare begynnelsen. Ny festival planlegges om to år.

Les mer på www.inovus.no

Innovasjonsprogram Salten er opprettet i forbindelse med bortfall av regional differensiert arbeidsgiveravgift (RDA), og er et fireårig prosjekt. For bedriftene i Salten medfører bortfall av RDA rundt 70 millioner kroner i 2004, voksende til 300 millioner kroner i 2007. Regjeringen har innført flere ordninger som skal kompensere for merkostnadene. Bagatellmessig støtte og transportstøtte er to rettighetsbaserte ordninger, mens bransjeprogrammene og regionprogrammene er søknadsbaserte ordninger. Innovasjonsprogram Salten forvalter de regionale RDA-midlene for Salten. Det overordnede målet med programmet er å bidra til positiv utvikling av næringsliv og samfunnsnivå i Salten.

TEKST: HANNE LØKÅS VEIGÅRD
FOTO: INOVUS/KOLBJØRN HOSETH LARSEN